

Feldmarschal Graf Hadik

(I.)

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

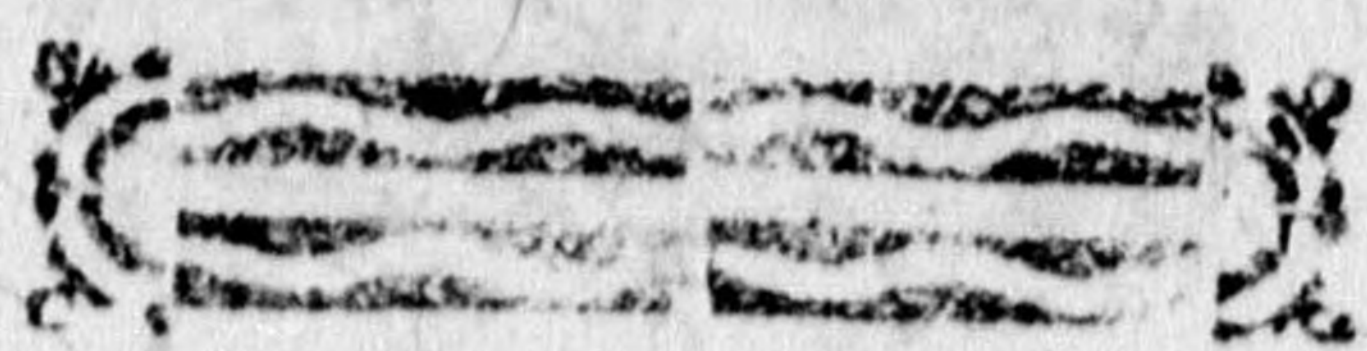
Indült BÉTSBÖL Szombaton 3. Januáriusban 1788.

Vérre! férre! Tsak ezt kiáltja látom edgyik ész-
tendő a' másiknak — ki-áll előlle — 's azt sem
tudjuk hová lett. — Vénül ez a' nagy játéknéző hely
a' Világ! Vénül az ebben Magyar Kurirt jádzó Hir-
mondó minden Olvasóival edgyütt! — Vénül az
emberi Nemzetnél tsak egynéhány órával ifjabb bün!
Vénülnek az ifjak! A' leg-szebb virágszál Leánykából
Pápa-szemen balhaszkadó unalmas vén Banya; a' leg-
egyenesebb 's leg-szebb teste állással termett szép if-
jú legényből egy két rét görsödt 'simbes öreg lézert!

Minden Uj-esztendőben nevedik adótságunk egy egy Ó-esztendővel, mellyet az irni restellő irigy Vénség a' mi ifjuságunk' ro'sait ki-fzántó eke-vasával szokott ortzáinkra borozdákkal fel-jegyzeni! Végre el-jő a' több Uj-esztendőt irigylő váratlan Vendég — még csak emlékezni-is unalmasotska rólla — az Halál minnyájunkhoz, 's ezzel közönt-bé: *Rechts-umkehrteuch! marsch!* Miért kívánnék hát az én Erdemes Olvasóimnak szokásból 100 szerentsés Uj-esztendőket, holott bizonyoson tudom, hogy 100 esztendők alatt minnyájon meg-halunk; — De életben marad Vérrel vett Hazánk, Nemes Nemzetünk és édes Anyai nyelvünk! Meg-botsáfsanak az én Olvasoim! Ezeknek kívának én tiszta szivemből sok szerentsés és bóldog Uj-esztendőket!!! Az én E. Olvasóimnak pedig békelséget és minden jóban meg-edgyező akaratot ohajtak!!!

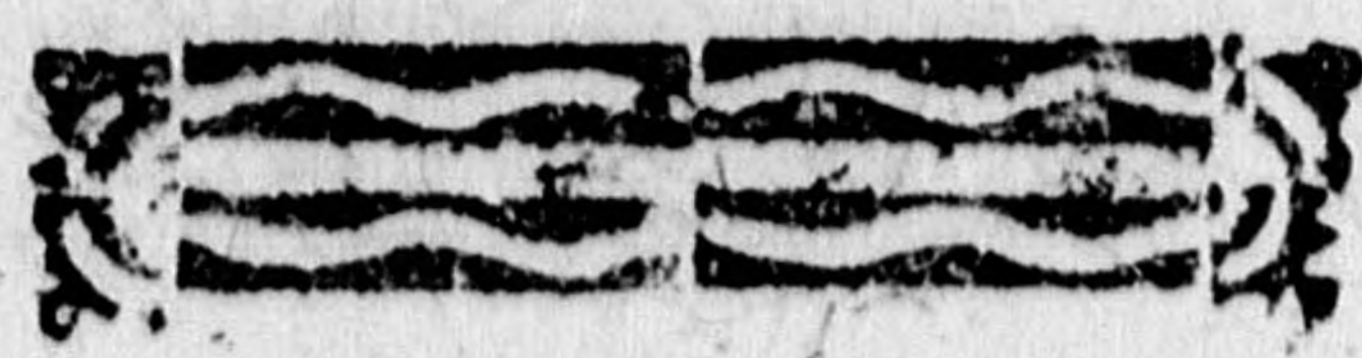
Ma hát az 1789-dik esztendőnek első napja midőn ezeket irám. Mindenek mennek az ő Jó-akaroikat, barátjikot és Attyafiaikat jó kívánságaikkal tisztelni: fel-öltöztének innepi-ruhákba; a' *Kurir* pedig az ő betű-szedőjével könyökig tentás; ez ir, amaz a' betüket vállagotja a' *Kurir* táskájába: még dél-után tudjuk hát-meg, mi lett a' szokott Udvari Galából.

Eddig ezen a napon sokon így szokták vala egymást köszönteni: *Adjon Isten vig Fársángot, szép Feleséget és jó szán-ítat!* Most mindenektől csak ezt haljuk: *Adjon Isten békeféséget, őrizzen a' Pestistől és az éhségtől!* 'S mi-is vólna az időhöz alkalmaztatottabb kívánság ennél, akkor; midőn a' Világnak nagyobb részét lakó Pogányokkal vagyon háborúnk — midőn már-is némely érdemes Orvos Doktoroknak tapasztalások-szerint olyan nyavallyák vagynak sok helyeken Hazánkban, mellyeknek eddig hírét se hallották, és magok a' Doktorak előtt-is esmeretlen — midőn a' Debretzenből jött Tudósítás-szerint egész Bihar Vármegyében rend-kivül kezdettének a' Téli-szálláson lévő katonák hlnai — midőn az Erdélyből Szengvörről szárnyált hírek-szerint még a' Marha dög-is itt egészfzen meg-nem szünt — és a' havatlan gyenge tél miatt (itt nints hó, gyenge az idő) az Uj-esztendőre is által-ment — és midőn

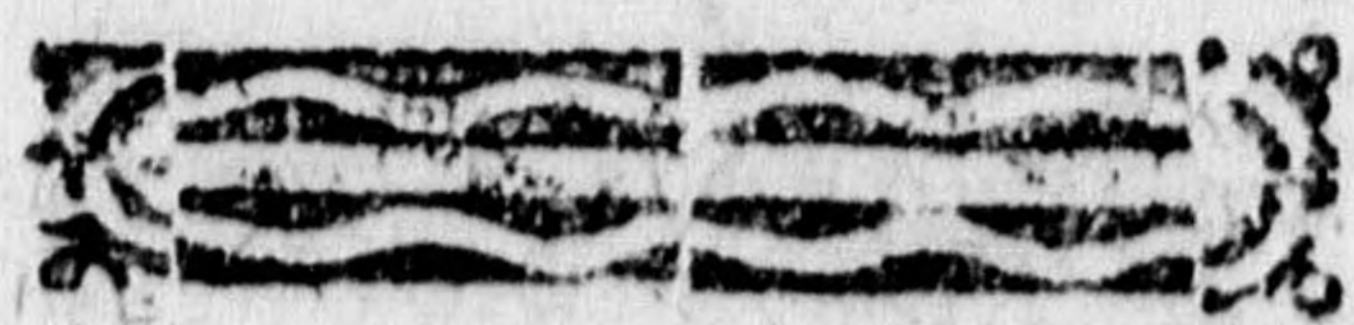

Europának nagyobb része vagy fegyvert köszörül, vagy már kezét éles fegyverének maroklatján tartja. — Azsiában, Egyiptomban — az úgy nevezett Szent földeken — belső zenebona vagyon. — A' Svédeknek 100-ezer fegyveres Népjek kész a' Tavaszi tsatára — és 21 nagy hadakazó hajójik, mellyek közzül mindeniken 40 ágyuk vagy-

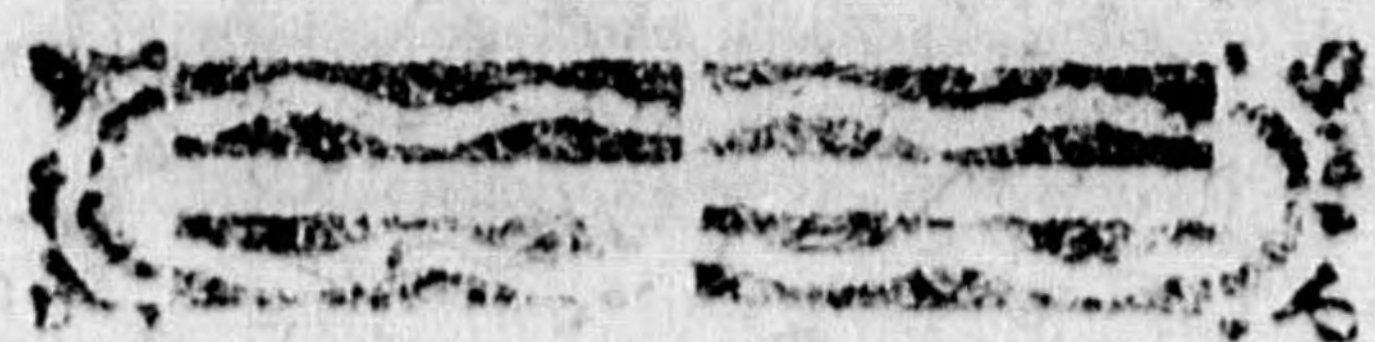

nak — és 14 approbb hajojik tsatára készülnek —
 Az Orosz Birodalom a' Tenger-partakig sőt a' ha-
 lak Országán a' vizeken-is háborog — Oszakovval
 ugyan 2 hónapig fegyver-nyugvást hirelnek; de tsak
 ugy, hogy a' tüzelés szünik-meg az alatt, a' Vár
 pedig az ostrom alatt marad. — Az Austriai Biro-
 dalomban tudjuk, hogy állunk. — Lengyel-ország
 sok tentánkban fog nekünk ezen Uj-esztendőben ke-
 zülni. — Prufzizia álhatatos a' még *Fridriktől*
 írásban maradt Plánumnak végben vitelében, tsak
 az alkalmatosságot várja. — Anglia, Hollándia,
 frigyes ezzel; következésképpen segítség — Páris-
 ban bé-fedett fazékban fő a' Politika — Romában
 a' fő Papok gyülekezete nem ingyen dolgozik. —
Harmadik Károly a' Spanyolok' 73 esztendős nagyon
 el-erőtlenedett Királyok szeretné még életében a'
 maga Leányát a' *Toskánai* Nagy Hertzegnét Romai
 Királynénak szemlélni. — Az Orosz Tsászárné II-dik
Katharina 60 Uj-esztendőket ért már. — A' Török
 Szúltán *Abdul Hamid* (ha él) 64-et. — A' Romai
 Pápa *VI-dik Pius* 72-töt. — — —

A' mi F. Fejedelmünk kezdett ugyan valamen-
 nyire nyavallyáiból gyógyulni; de még-is erőtelen
 — és a' nyavallyát ollyonnak mondják lenni, mely-
 ben a' nyavallyás nem fekhetik. — Az Anglus Ki-
 rály

rály elmébéli tehetség-nélkül való nyavallyájából ezen Uj-efztendőben fog vagy örökösön, vagy idejig ki-gyógyúlni. — Az 57. efztendős Lengel Királyról *Sztanislaus Augustusról* még a' közönséges Levelekben-is az iratik, hogy a' maga nyavallyájából, mely szerint sokszor elme háborodásban vagyon, még ki-nem gyógyúlt. — *Laudonról* az iratik, hogy az egész Magyar-orzági Táboron fő Vezérré tétetett volna a' jövő Tavaszra; minthogy *F. M. Laszi* beteges és erőtlen. *Hertzeg Kóburg* pedig a' maga mostani helyén hasanló képpen. — Azt mondják a' *F. Császár*ról, hogy a' háborúnak sok szorgalmatossággal töltött vizontagságai miatt melybéli nyavallyája volna, melynek gyógyittására a' *Pisai* feredőre fogna menni — de ezt mi nem hiszszük. — Hól van a' Nagy Török Vezér? tsak alig ha nem a' *Mahumed*' Paraditsomában, melybe a' Bétsbe érkezett; de még nem tökéletes igaz Levelek szerint, egy sellyem sinoran vezettetett. Ezt a' Tengeri fő Vezér, az ugy nevezett *Kapután Balsa*, ki néki halálos ellensége vala, nagy tsalárdsággal vitette kötve *Konstántzinápolyba*. De a' környülállásokat, ha igaz lészzen a' dolog, ezután írjuk-meg. — — — A' hól háború van — — békeiség-is lészzen ott — ki mérné hát azt itélni, hogy tsak a' fellyebb említett tudva lévő környülállások nem elég hirt szolgáltatnak nekünk ezen bé-állott Uj-efztendő-

ben az írásra. — Sőt ki vólna inkább az, a' ki méltán azt ne mondhatná, hogy az 1789-dik esztendő fokkal nevezetesebb lészzen a' viselt dolgokat irók előtt, mint az 1788-dik vala. — Adjon Isten békeséget! — de

Azt irják a' múlt hónapban (*) *Jász - Váro*sából, hogy egy ide-való Bojér F. M. *Románzovhoz* menem régiben, és azon kéri vala, hogy adná-ki néki *Oknát* (Só - Bánya) 3 esztendőre árendába; melyre *Románzov* ezt felelé: *Igen is szivesen, ha az Ur engemet arról bizonyófsá tészzen, hogy én még 3 esztendeig itt maradok, és hogy Jászi Várossa Oknával edgyütt kezem alatt lészzen!* Nem bizonyos a' békeség dolga; de még-is nagyobb a' reménység ehez, mint a' további háborúhoz. Adjon Isten békeséget! ez az én Uj-esztendei ohajtáson.

Elegyes Tudófitások.

A' Magyar-ország Birája és a' Helytartó Tanátsnak Feje, G. *Zitsi Károly* Ur ő Excellentiája, a'

(*) *Jászi* minden régi Magyar Könyvekben *Jász Váro*sának iratik; nevezetesen az Erdélyi irók² Könyveikben; azért ezután így élünk vele; melyet a' *Kurir* egy nagy érdemü Tudófitójának közön.

mok jószágit 20 milliom farintokan akarná magához váltani — mely eránt, a' mint némely Német Levelekből olvassuk, már tanátskozások-is lettenek volna.

Midön még meg-sem gondolnok, akkor szül az Új-esztendő valamit! A' Triestből érkezett Levelek-szerint a' Monténegróbéliek még a' múlt Fárságon fel-tett ál-ortzájokat most vetik-le. Ezek a' *Skutari* Basával edgyet értettek; azzal magokat már edgyesítették, és olly szándékkal vagynak, hogy mi-helyt a' Téli napok meg-engedik, leg-ottan a' Velentzei Közönséges-társaság' határába ülsenek — — még pedig ezt adja a' Basa ezen szándékának oká-úl, hogy a' Velentzeiek a' kötés ellen tselekedtenek akkor, mikor a' magok *Dalmátziájokan* keresztül szabad útat engedtenek vala *Vukásovitsnak*. Ezen a' Velentzei Tanáts nem kevésbé ijedett-meg, hogy néki-is ezen jelen-való Török háboruba minden akaratja ellen belé-kelletik elegyedni. 1-ső és 4-dik nap-jain a' múlt hónapnak rend-kivül való gyűlést tartott, és Konstantzinápolyba leg-ottan egy *Kurirt*-is küldött azon izenettel, hogy néki semmi tzélja sem volna a' Portával hadakozni; de a' Porta ellen pártot ütött *Skutari* Basa ellen kéntelenítettik mind a' szárazon mind a' vizen magát óltalmazni — 's erre nézve hadi-készületeket tenni. Még a' Porta' feleletje nem tudatik; de már Velentzében a' hadi-nép tsatázó lábra állittatik és az ujj-katonák szorgalmato-son szedetnek.

A' Lengyel-országi Kereskedő 'Sidok azt a' hirt hozták Bétsbe, hogy az Oroszok 2000 szekereket ir-
tanak

tanak vala némely Lengyel-helységekre, mellyeket hogy bizonyosobban meg-kaphassanak, fegyveres Népet küldöttek reájok, kik által kényszerítették a' Nemesség a' szekereket ki-állítani. Lengyel Generál *Lubovitzki*, ki a' Lengyel lovasokkal a' határszélen áll vala, öszve gyűjté a' maga Népet, és a' szekereket vivő Oroszokat készen várván, azokra olly kemény tüzet adata, hogy nem csak a' szekereket vissza vevé, hanem sok Oroszot gyalog-küldé a' más Világra, és a' kik meg-maradtanak is mind el-szélezté. Láthatni az effélékből, Lengyel-országban mely nagy változás áljon a' küszöbében. — Tsudálatos változó a' Világ! A' *Fridrik* idejében, midőn *Dántzigot* a' maga hatalma alá akarja vala venni, még a' Pruszszus nevet-is meg-ve-tőleg említik vala a' Lengyelek: már ma egész Lengyel-országban ez a' szó: Pruszszia! a' leg-kedvesebb izü szó, és a' Muszkáknak neveket sem halgathatják. — Már annyira-is ment az Ország-gyűlésében a' dolog, hogy a' Nemesség a' Királynak jelen-létében fegyvert rántott. — Már az idegen Udvarokhoz küldött Len. Követek mind útban vagynak. Bétsbe jő G. *Rzreuvuszki*, Pétersburgba G. *Loos*, Konstantinápolyba ama hires Hertzeg *Rátztzivil* — Már bizonyos, hogy a' Pruszszus Armáda nem csak tsatározó lábön áll, hanem háborúi 'Sóldal-is élnek a' katonák. Mi ennél bizonyosabb a' Pruszszus háborúra nézve: — Aztis minden Levelek igaznak írják, hogy Orosz-ország a' Pruszszia, Anglia és Hollán-dia' békelségre tzélazó közben-járását meg-vetette. Bétsben az Uj-esztendőben semmi Udvari Gala nem vala.